

OTSUS

14.09.2022 reg nr. 1.1-4/348

**31.05.2022 otsuse nr 1.1-4/181 kehtetuks tunnistamine
ja Kihnu maalamba aretusprogrammi heakskiitmine**

11.02.2022 esitas Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit (edaspidi ELKL) Põllumajandus- ja Toiduametile (edaspidi PTA) taotluse (PTAs registreeritud 11.02.2022 nr 8-1/1519) kiita heaks „Kihnu maatõugu lamba aretus- säilitusprogramm“.

31. mail 2022. aastal tegi PTA otsuse nr 1.1-4/181, millega keelduti ELKLi Kihnu maalamba aretusprogrammi heakskiitmisest.

ELKL vaidlustas PTA otsuse 29.06.2022 (PTA dokumendiregistris nr nr 1.5-5/7541 all) ning esitas taotluse asja uueks läbivaatamiseks.

9. augustil 2022 korraldas PTA koosoleku, et püüda leida ühist keelt Kihnu Maalambakasvatajate Seltsi esindajate ja ELKLiiga liituda soovivate KML aretajate vahel.

12. augustil 2022 edastas ELKL oma planeeritava aretustegevuse ja tulevasse aretusprogrammi kaastava lambapopulatsiooni kohta täiendavaid tõendeid.

Kihnu maalammast on alates 2019. aasta 16. septembrist kantud Eesti ohustatud tõugude nimekirja ([RT I, 29.12.2018, 8](#))

Uute andmete järgi osaleb ELKLi Kihnu maalamba aretusprogrammis kokku 397 lammast, sealhulgas 84 jäära (17 aretuses kasutatavat erineva põlvnemisega jäära) ja 308 utte (sh 265 täiskasvanud, aretuses kasutatavat utte).

Ohustatud tõu aretusprogrammi heakskiitmisel tuleb jälgida, et tõuraamatus osaleva populatsiooni efektiivne populatsioonimaht N_e oleks vähemalt 50. Praeguse populatsiooni juures tuleb uue tõuraamatu efektiivne populatsioonimaht 63,9 (Efektiivse populatsioonimaht arvutatakse valemi järgi: $N_e = 4 * (N_f * N_m) / (N_f + N_m)$ kus N_f on aretuses kasutatavate emasloomade arv populatsioonis ja N_m on aretuses kasutatavate isasloomade arv populatsioonis. ELKLiiga liituva populatsiooni puhul: $N_e = 4 * (265 * 17) / (265 + 17) = 63,9$.)

Kihnu Maalambakasvatajate Seltsi (edaspidi KMKS) 2021. aasta 1. detsembri seisuga PTAle edastatud tõuraamatuandmete analüüsil selgub, et peale teise tõuraamatusse üle minevate lammaste maha arvumist jääb tõuraamatusse 708 KML lammast, kellest täiskasvanud uttesid on 708 ja aretuses kasutatavaid jäärasid 14. $N_e = 4 * (708 * 14) / (708 + 14) = 54,9$.

31.05.2022 otsuse nr 1.1-4/181 on aretusprogrammi heakskiitmisest keeldumise põhjusena toodud välja, et uus aretusprogramm kahjustaks olemasoleva aretusprogrammi tõhusat rakendamist. Peale uute andmete saamist on PTA seisukohal, et ELKLi KML aretusprogramm ei saa kahjustada KMKSi aretustegevust, sest mõlema populatsiooni maht ületab nõutud piiri.

Lisaks oli 9. augustil 2022 PTA ettepanekul toimunud koosolekul selge, et KMKSi ning uue aretusprogrammi heakskiitmise taga olevad Kihnu maalamba aretajaid ei ole omavahel võimalik lepitada.

Eeltoodust tulenevalt ja põllumajandusloomade aretuse seaduse § 10 lg 1 ja §11 lg 1 ja lg 5, haldusmenetluse seaduse § 64 ja § 68 ja maaeluministri 18. augusti 2020. aasta määruse nr 57 „Põllumajandus- ja Toiduameti põhimäärus” § 8 lõike 3 alusel ning kooskõlas määruse (EL) 2016/1012 artikli 10 lõike 1 alapunkti c punktiga i:

Otsustan:

- 1. Tunnistada kehtetuks peadirektori 31.05.2022 otsus nr 1.1-4/181 „Kihnu maalamba aretusprogrammi kinnitamisest keeldumine“.**
- 2. Kiita heaks Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidu lisatud „Kihnu maalamba aretus-säilitusprogramm 2022-2032“ mis on esitatud taotlusega nr 8-1/1519.**

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kirtsi
Peadirektor

Kui isik ei nõustu otsusega võib ta esitada 30 päeva jooksul arvates päevast, mil isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektorile vaide (alus: haldusmenetluse seadus § 71 ja § 75) või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus ettenähtud korras (alus: halduskohtumenetluse seadustik § 7 lg 1 ja § 9 lg 1).

Teadmiseks: Põllumajandusloomade aretuse osakond
Ärakiri: Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit